یادداشت

حسین بردبار
economic@khorasannews.com

آمارهای واقعی رشد صنعت بیمه کدام است؟

رئیس کل بیمه مرکزی هفته گذشته در گفت‌وگویی که در روزنامه ایران منتشر شد، آمار امیدوارکننده ای از رشد صنعت بیمه را مطرح کرد که جای تامل دارد، از جمله این که حق بیمه تولیدی صنعت بیمه در ابتدای دولت یازدهم معادل ۱۳۱/۶ هزار میلیارد ریال بود که در پایان سال ۹۷ به رقم ۴۳۴/۵ هزار میلیارد ریال رسیده و رشد ۳/۳ برابری را طی این سال ها به صورت ناخالص نشان می دهد. (البته این رقم در روزنامه ایران به اشتباه ۳۰/۳ درصد منتشر شده بود که رقم درست آن به درصد معادل ۳۳۰ درصد می‌شود) همچنین به گفته دکتر سلیمانی نرخ رشد صنعت بیمه نیز از ۲۳/۲ درصد در اولین سال فعالیت دولت یازدهم به ۲۹ درصد در پایان سال ۱۳۹۷ افزایش یافته است. در همین خصوص حق بیمه سرانه که حاصل تقسیم حق بیمه تولیدی صنعت بیمه بر جمعیت کل کشور است، در ابتدای دولت یازدهم ۱/۷ میلیون ریال بوده که در انتهای سال ۱۳۹۷ به ۵/۳ میلیون ریال رسیده است.

همچنین در ادامه این گفت و گو در خصوص وضعیت ضریب نفوذ بیمه نیز آمده است: «مسئله افزایش ضریب نفوذ بیمه در کشور از برنامه هایی بود که با جدیت دنبال شد و خوشبختانه با جهش قابل توجهی نیز همراه بود. به طوری که ضریب نفوذ بیمه در کشور از ۱/۹ درصد در ابتدای فعالیت دولت یازدهم به ۲/۴ درصد تا انتهای سال دوم فعالیت دولت دوازدهم افزایش یافته است. در همین بازه زمانی سهم بیمه زندگی از کل پرتفوی حق بیمه تولیدی در صنعت بیمه از ۷/۸ درصد به ۱۴/۴ درصد رسید.»

این آمارها گرچه امیدوارکننده است و نشان می دهد تلاش دشمنان در تحریم صنعت بیمه کشورمان ناکام مانده است، اما به دلیل نوسانات تورمی و کاهش ارزش پول ملی گویای همه واقعیت‌ها نیست، مثلا طبق آمارهای مطرح‌شده توسط رئیس کل بیمه مرکزی، حق بیمه تولیدی در صنعت طی سال های ۹۲ تا ۹۷ بیش از ۳/۳ برابر شده است، در حالی که اگر بخواهیم تفاوت قدرت خرید یا میزان کاهش ارزش پول ملی طی این سال ها را نیز محاسبه کنیم احتمال دارد رشدی را در این بخش متصور نشویم. مثلا باید مشخص شود قدرت خرید واقعی ۱۳۱ هزار میلیارد تومان حق بیمه تولیدی در سال ۹۲ چه نسبتی با قدرت خرید رقم حق بیمه تولیدی در پایان سال ۹۷ یعنی ۴۳۴ هزار میلیارد تومان دارد. البته اعلام رقم واقعی رشد محقق شده در صنعت بیمه بر اساس قدرت برابری خرید نیازمند محاسبات دقیق‌تری است اما با نگاهی به تغییرات در نرخ برابری ریال با بسیاری از ارزهای معتبر دنیا می توان به این نتیجه رسید که ارزش ریال نیز طی همین مدت بیش از سه برابر ضعیف شده است، پس در واقع از نظر میزان حق بیمه تولیدی طی این مدت رشد واقعی اتفاق نیفتاده است اما در آمار مربوط به ضریب نفوذ وضعیت اندکی تفاوت دارد، چرا که در محاسبه ضریب نفوذ بیمه شاخص دیگری هم دخیل است، ضریب نفوذ در واقع حاصل اعلام تقسیم حق بیمه تولیدی بر تولید ناخالص داخلی به درصد است و از آن جا که هر دو رقم در یک زمان با پول ملی محاسبه می شوند، میزان رشد ضریب نفوذ، نمود واقعی‌تری از رشد در صنعت بیمه را نشان می دهد که البته این رقم به گفته رئیس کل بیمه مرکزی از ۱/۹ درصد در سال ۹۲ به ۲/۴ درصد در انتهای سال ۹۷ رسیده است و افزایشی معادل پنج دهم واحد درصد را نشان می دهد.

خبر

تعجب وزیر کار از اعتراض برخی مدیران به حذف یارانه

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص اعتراض برخی مدیران به حذف یارانه نقدی ابراز تعجب کرد و از ثبت حدود ۶۷۰۰ اعتراض پس از دور اخیر حذف یارانه نقدی خبر داد. به گزارش ایسنا، محمد شریعتمداری با اشاره به دور اخیر حذف یارانه های نقدی گفت: در این دوره حدود ۱۷۰ هزار خانوار یعنی ۷۰۰ هزار نفر از قشرهای متمکن که ضریب خطای کمتری دارد، در مرحله اول در دستور حذف قرار گرفتند. در این زمینه، حدود ۶۷۰۰ تا ۶۸۰۰ اعتراض بعد از حذف، در سامانه ثبت شده که رسیدگی می کنیم ولی حداقل بیش از یک ماه زمان می برد. وی در پاسخ به این که یکی از مدیران دولتی مشمول حذف اعتراض کرده بود گفت: متاسفانه اعتراض در قشرهایی صورت می گیرد که جای تعجب است؛ مدیران کل برخی دستگاه‌ها و صاحبان مشاغل آزاد که نباید معترض باشند اما هستند. با پالایشی که انجام می دهیم تلاش می کنیم افراد متمکن مشمول دریافت یارانه نباشند.

نرخ ارز (سامانه سنا)	دلار	یورو	پوند	یوان	درهم امارات	طلای ۱۸ عیار	سکه طرح جدید	نیم‌سکه	ربع‌سکه	هر گرم زعفران نگین	هر گرم زعفران پوشال
	۱۱۴/۵۰۰ (▲۵۰۰)	۱۲۶/۵۰۰	۱۴۰/۱۶۷	۱۶/۶۷۸	۳۱/۰۲۸	۴/۰۸۳/۷۳۰	۴۰/۱۰۰/۰۰۰ (۰)	۲۰/۴۰۰/۰۰۰	۱۲/۴۰۰/۰۰۰	۸۸/۲۸۶	۸۶/۲۳۳

در دومین جلسه دادگاه گروه قطعه سازی عظام مطرح شد:

آچمز متهم ردیف اول با اسناد دادستان

دومین جلسه دادگاه گروه عظام به اتهام قاچاق سازمان یافته قطعات خودرو، کم اظهاری در واردات، پرداخت رشوه به مسئولان گمرک و خودروسازی و... دیروز برگزار شد و طی آن، عباس ایروانی متهم ردیف اول به دفاع از خود پرداخت. ایروانی در این جلسه چندین بار با بیان تند اتهامات طرح شده را رد کرد ولی نماینده دادستان اسنادی مبنی بر جعل فاکتور و مهر اتاق بازرگانی چین ارائه کرد که از سوی متهم بدون پاسخ باقی ماند.

■ **ایروانی: دیپلم دارم، بدون سابقه کیفری!**

متهم ردیف اول گفت: من عباس ایروانی هستم، دیپلم دارم و مسئول گروه هلدینگ عظام هستم و سابقه کیفری ندارم. قاضی صلواتی گفت: شما در سال ۶۶ به اتهام ارتشا و اختلاس بازداشت بودید، توضیح دهید؟ متهم ایروانی گفت: آن موضوع مربوط به من نبود. قاضی ضمن تفهیم اتهام گفت: دفاعیات خود را مطرح کنید. این متهم گفت: ضمن ارادت به گروه عظام که ۳۰ سال است در خط تولید فعال هستند از این که این فرصت را به من دادید ممنونم، اما ای کاش اجازه می دادید در جلسه قبل من از خودم دفاع می کردم. قاضی تذکر داد: این موضوع طبق روال قانونی بوده است، از شما می خواهم مراقب اظهارات خود باشید. متهم ایروانی مدعی شد: موارد اتهامی را قبول ندارم و از قاضی می خواهم اعلام کند شاکیان چه کسانی هستند، ظاهرا گمرک یکی از شاکیان است که یک مورد اتهامی ما را اعلام کرده و در بقیه موارد ما مرتکب خلافی نشده‌ایم. شاکی ما در واقع معاونت اقتصادی اطلاعاتی سپاه است. این متهم ادامه داد: در سال ۹۶، پرونده‌ای به نام قاچاق کالا برای مجموعه عظام گشودند و در اواخر ۹۷ محموله ما در گمرک قزوین ضبط شد. گمرک در آن موقع از ما ۲۵ درصد گرفته بود در حالی که باید ۵ درصد می‌گرفت.

■ **ادعای متهم: تنها شاکی ما اطلاعات سپاه است**

وی مدعی شد: تا سال ۹۶ هیچ ارز دولتی نگرفتیم، درباره رشوه که در کیفرخواست ذکر شده بهتر نبود که مبلغ آن را اعلام می کردید؟ این متهم گفت: درباره ارتباط ناسالم با مسئولان هیچ مصداقی وجود ندارد و کلی گویی است. همچنین در این کیفرخواست بحث بانکی مطرح شده که جای تعجب دارد. متهم ردیف اول گفت: در سال ۹۷ به حفاظت سپاه شکایت کردیم و از دادگاه می‌خواهم این گزارش را ضمیمه پرونده کند. دیگر دفاعی ندارم. قاضی ضمن تذکر به متهم گفت: در جایگاه بمانید و درباره بند بند اتهامی دفاع کنید. متهم مدعی شد: من دفاعیاتم را مطرح کردم. قاضی گفت: درباره بند اول و موضوع قاچاق توضیح بدهید. متهم ایروانی مدعی شد: هیچ قاچاقی انجام نشده است، مقصر ترخیص کار بود. تمام مدارک را ما درست تحویل دادیم. متهم ایروانی مدعی شد: علت این که به ما اتهام اخلال و قاچاق می‌زنند این است که آن‌ها در زندان به همکاران ما گفته‌اند اگر اقرار کنید به شما تخفیف می‌دهیم، اقرار آن‌ها قانونی نیست. قاضی صلواتی در این لحظه به متهم تذکر داد: شما در جایگاه متهم قرار دارید و نمی‌توانید بگویید که اقرار آن‌ها قانونی نیست، مجدد به شما تذکر می‌دهم مواظب اظهارات خود باشید. متهم ایروانی گفت: دستوری از طرف بنده نبود، ولی در این جایگاه همه مسئولیت را قبول می‌کنم.

قاضی صلواتی درباره بندهای اتهامی معاونت در جعل اسناد این متهم از او پرسید. متهم ایروانی گفت که این موارد را قبول ندارد. قاضی همچنین به بند دیگر اتهامی یعنی معاونت در استفاده از اسناد مجعول اشاره کرد و متهم در دفاع از خود گفت: این موارد را قبول ندارم و درباره رشوه و جعل اسناد در جریان نیستم. قاضی صلواتی گفت: درباره فراری دادن حامد خاتمی‌پور (ترخیص کار گمرک و متهم ردیف چهارم پرونده) از خود دفاع کنید. متهم مدعی شد: من او را فقط یک بار دیده‌ام، این‌ها همه فشار و تهمت است.

در این بخش از جلسه دادگاه نماینده دادستان در جایگاه قرار گرفت و در پاسخ به این ادعای متهم ایروانی که در مجموع مبلغ ۱۵ میلیون تومان به عنوان رشوه پرداخت شده است، افزود: آن چه از منزل یکی از متهمان در گمرک کشف شد، حدود ۱۰۰ عدد سکه طلا بوده و حسب اقاریر وی یک سوم آن هدایایی بوده که از جانب همدستان و دوستان شما پرداخت شده است.

■ **فروش قطعه ۴۰ یورویی به قیمت ۶۸ یورو به ایران خودرو!**

شاه محمدی، نماینده دادستان در ادامه ضمن برشمردن برخی اتهامات ایروانی که در جلسه قبل هم برشمرده شده بود، خطاب به وی بیان کرد: کسی با شما امکان رقابت نداشته و به این شکل رقبا از میدان خارج می‌شدند. از آخر سال ۹۶ به بعد از ارز دولتی برای وارد کردن کالا استفاده و ای‌سی‌یور انزدیک به ۴۰ یورو وارد کردید و به مبلغ ۶۸ یورو به ایران خودرو فروختید. مردم از قیمت ای سی یو در بازار مطلع هستند. متهم ایروانی گفت: کسی در بازار ای‌سی‌یو نمی‌خرد. در این جا نیز برای چندمین بار قاضی به متهم تذکر داد. قاضی صلواتی تصریح کرد که این جا شرکت نیست. با جوسازی نمی‌شود جواب داد، برای بار آخر تذکر دادم. در ادامه نماینده دادستان گفت: شما مدعی هستید ارزی از کشور خارج نکردید در حالی که بدون ارائه برگ سبز گمرکی و بارنامه تسهیلات اعتباری اخذ شده است، شما در این قسمت خود را تولید کننده معرفی می‌کردید و ارز می‌گرفتید. در این هنگام نماینده دادستان سندی را به دادگاه نشان داد که خطاب به متهم رفیعی تنظیم شده است و آن را قرائت کرد و گفت: شما مدعی هستید ارز دولتی استفاده نمی‌کردید در حالی که به واسطه زد و بند خودتان ارز اختصاص یافته به ایران خودرو را استفاده می‌کردید.

■ **ایروانی: خلاف مدیرانم را قبول دارم**

نماینده دادستان ادامه داد: اقرار راس دلایل است، شما این را پذیرفته‌اید و بابت این که تخلفات را به شما نشان داده‌اند تشکر هم کرده‌اید. متهم ایروانی گفت: من خودم اشتباه نکرده‌ام، اما خلاف مدیرانم را قبول دارم و به خاطر این تشکر کرده‌ام. قاضی صلواتی گفت: پس مسئولیت شما کجا بوده است، ظاهرا شما هیچ کاره بوده‌اید. متهم ایروانی ادعا کرد: ما در مجمع و برنامه بودجه دخالت می‌کردیم. قاضی صلواتی گفت: اقاریر مدیران شما دایر بر این است که دستورات شفاهی بوده است. متهم ادعا کرد: دستور شفاهی که ملاک نیست. اگر یک دلار خارج از کشور داشته باشم تمام آن را دولت مصادره کند و مرا اعدام کنید، زحماتی که من کشیدم کمتر کسی انجام می‌دهد. اگر کارمندانم اشتباهی کرده‌اند مقصر من نیستم، اما آن‌ها مثل فرزندانم هستند و از آن‌ها حمایت می‌کنم.

■ **ارائه اسناد مربوط به جعل اسناد توسط نماینده دادستان**

نماینده دادستان گفت: ۱۵ تا ۲۰ قطعه وارداتی شما به بازار عرضه نمی‌شد و با قیمتی که خودتان تعیین می‌کردید و چندین برابر به بازار ثانویه تزریق می‌شد. این فاکتور شماست. نماینده دادستان برگه‌ای را که نشان دهنده فاکتور بود به دادگاه ارائه کرد. متهم گفت: این فاکتورها را از کجا آورده‌اید؟ نماینده دادستان گفت: این نشان دهنده جعل اسناد است که آن را کتمان می‌کنید. این گواهی مبدائی است که در آن قطعه بنزینی قید شده است در حالی که شما آن را برای خودروی گازسوز معرفی کردید تا تعرفه مربوط به خودروی گازسوز را از گمرک اخذ کنید.

■ **مهر اتاق بازرگانی چین در اتاق متهم ردیف چهارم!**

نماینده دادستان ادامه داد: شما مدعی هستید همه چیز توسط ترخیص کاران صورت گرفته در حالی که این مهر اتاق بازرگانی کشور چین است که از اتاق متهم خاتمی‌پور کشف شده و او اقرار کرده این مهر را از اتاق ایروانی آورده‌ام و ایروانی با نفوذ خود از بازرسان گمرکات و ضابطان اطلاع داشته و می‌گفته اسناد را امحا کنید، اما من اسناد را از بین نبردم تا بتوانم در دفاع از خود مدرک داشته باشم.

با لغو امتیاز ۱۲ هزار شرکت صوری در مناطق آزاد

ماه عسل مالیاتی شرکت های کاغذی پایان یافت

معافیت ۱۵ ساله فعالان اقتصادی از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی، تاکنون منشأ فسادی برای ثبت شرکت های صوری شده، با این حال اکنون مدیر امور حقوقی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از لغو امتیاز ۱۲ هزار شرکت صوری در این مناطق خبر داده است.

به گزارش خراسان، ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری–صنعتی کشورمان، تصریح کرده: «اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیت های اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز به مدت ۱۵ سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی موضوع قانون مالیات های مستقیم معاف خواهند بود...» این موضوع در سال های گذشته به همراه وام های کلانی که در این مناطق به فعالان اقتصادی داده می شود، باب تاسیس شرکت های صوری زیادی را در این مناطق گشود. زیرا با توجه به ثبت دستی و سنتی اطلاعات شرکت ها، امکان ثبت چندین شرکت با یک کدپستی فراهم می شد. با این حال، به نظر می رسد بساط این موضوع با ایجاد پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، برچیده شده است. به گزارش فارس به نقل از مدیر امور حقوقی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، اکنون برای ثبت شرکت، اطلاعات هویتی و مجوز فعالیت شرکت ها به همراه نشانی و کدپستی دریافت و پس از آن شناسه ملی برای فعالیت آن ها صادر می شود.

گفته های پور احمدی، حاکی از این است که اجرای این رویه جدید، پالایش شرکت ها در این مناطق را در پی داشته است. به طوری که در خردادماه امسال تعداد زیادی از شرکت ها برای ثبت اطلاعات فعالیت خود مراجعه کردند. با این حال و به عنوان مثال در منطقه آزاد کیش، معلوم شد بیش از ۱۲ هزار شرکت ثبت شده که بیش از ۶ هزار مورد آن ها صوری بوده است. از این تعداد در نهایت ۵ هزار شرکت غیر فعال باقی مانده اند که عملاً نمی توانند فعالیتی در مناطق آزاد و سرزمین اصلی داشته باشند.

البته تکلیف قانون از سال ۹۴ برای ارائه اظهارنامه مالیاتی شرکت های فعال در این مناطق نیز عامل موثر دیگری بر پالایش شرکت ها در این مناطق و جلوگیری از فرار مالیاتی آن هایی بوده است که در سرزمین اصلی نیز فعالیت می کنند. به طوری که اکنون سازمان مالیاتی این شرکت ها را رصد کرده و اظهارنامه آن ها صحت سنجی می شود.

پوراحمدی آمار قابل تاملی از تعلیق و لغو امتیاز شرکت های صوری ارائه داد و گفت: تا ۳۱ شهریور حدود ۱۲ هزار و ۱۱۱ شرکت در مناطق ۷ گانه آزاد لغو امتیاز و تعلیق شدند.

خبر مرتبط

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها برای حذف معافیت مالیاتی مناطق آزاد

این روزها بررسی و تصویب لایحه مالیات بر ارزش افزوده در دستور کار مجلس قرار دارد. با این حال، گزارش مرکز پژوهش های مجلس در این باره منتشر شد که در آن با انتقاد از معافیت مناطق آزاد از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده، تاکید شده است: این معافیت ضمن کاهش منابع عمومی دولت و شهرداری ها و دهیاری ها، منجر به بروز فساد گسترده، خدشه به شفافیت جریان کالا و خدمت و نیز فرار مالیاتی در کشور خواهد شد. این مرکز با اشاره به این که مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات بر مصرف بوده، مصرف کننده آن را پرداخت خواهد کرد و بار مالی آن به تولید کننده اصابت نمی کند، توصیه کرده است که مناطق یادشده مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده شوند. بازوی کارشناسی مجلس، مشمول شدن این مناطق در نظام مالیات بر ارزش افزوده را از بعد شفافیت اقتصادی و جلوگیری از فرار مالیاتی مهم ارزیابی کرده است.

شاخص

کدام کالاها در شهریور بیشتر ارزان شدند؟

در حالی که روند تورم ماهانه اقلام خوراکی طی مرداد و شهریور معکوس شده، برخی اقلام طی این مدت باز هم گران و برخی دیگر با سرعت قابل توجهی ارزان شدند. بر این اساس بیشترین افت قیمت مربوط به سیب زمینی با ۲۳ درصد و گوجه فرنگی با ۱۵/۵ درصد بوده است. طبق گزارش مرکز آمار، بیشترین افزایش قیمت در مراکز شهری کشور هم، مربوط به خیار با ۲۴ درصد و چای خارجی با ۹/۵ درصد بوده است.

بازار خبر

سقف برداشت خود پردازها در ۳ استان ۵۰۰ هزار تومان شد

فارس - بانک مرکزی در خصوص خدمات بانکی در ایام اربعین اطلاعیه‌ای صادر و اعلام کرد: به منظور رفاه حال زوار محترم، سقف برداشت از خودپردازها از ۱۵ مهر تا اواخر مهر ۱۳۹۸ در مسیر راهپیمایی در استان‌های کرمانشاه، ایلام و خوزستان، روزانه پنج میلیون ریال است.

کشاورزان آمریکایی ۱۴ میلیارد دلار کمک مالی دریافت کردند

مهر - به گزارش رویترز، وزارت کشاورزی آمریکا تا به حال بیش از ۱۴ میلیارد دلار از بسته کمک مالی ۲۸ میلیارد دلاری وعده داده شده خود به کشاورزان، برای جبران آثار منفی جنگ تجاری با چین را پرداخت کرده است.

نرخ کرایه نفتکش رکورد ۱۲ میلیون دلار را شکست

تسنیم - نرخ نفتکش ها برای حمل نفت خام آمریکا به آسیا همچنان رو به افزایش است و هزینه کرایه یک نفتکش در روز پنج شنبه به رکورد ۱۲ میلیون دلار رسید. آمریکا هفته گذشته دو واحد از شرکت کاسکوی چین را به اتهام دخالت در حمل نفت خام ایران تحریم کرد. این اقدام آمریکا نرخ حمل و نقل نفتکش ها را بالا برد. همچنین نرخ حمل و نقل کشتی ها پس از حمله ماه گذشته به تاسیسات نفتی عربستان بالا رفته بود.

ویژه

شهروندان قمی، نقش موثری در مدیریت بهینه پسماند و ثروت آفرینی دارند!

یادداشت: حمیده زند

پسماند، ثروتی پنهان و ارزشمند است که اگر با شیوه هایی استاندارد، کارآمد و صحیح، به چرخه بازیافت، بازگردد، ارزش اقتصادی زیادی پیدا می کند. امروزه کشورهای توسعه یافته، سیاست گذاری های دقیقی برای بازیافت انواع پسماند دارند و آن را منابع و ذخایر استراتژیک می دانند که می تواند تحولات خوبی در بحث اقتصادی، به وجود بیاورد.

علاوه بر تکنولوژی هایی که در سیستم های بازیافت، می توان در جهت مدیریت بهینه پسماند به کار گرفت، تفکیک صحیح از مبداء و جلوگیری از دوریختن مواد بازیافتی، نقش بسیار مهمی در تولید ثروت دارد. متاسفانه، یکی از عواملی که هنوز ارزش و بهای پسماند را به عنوان ثروتی ارزشمند به جامعه معرفی نکرده‌ایم این است که به درستی به این باور مهم نرسیده ایم که پسماند یک ثروت ملی است و می توان با پیشبینی های لازم، فناوری های پاک و همچنین هدایت به سمت کانال های بازیافت، به درآمدی مهم در مدیریت شهری دست یابیم. ضمن آن که در حفظ محیط زیست و چاره اندیشی برای آینده بشر، یک طرحی مهم و راهبردی اتخاذ کرده ایم.

امروز صنعت پسماند در کشورهای پیشرفته، تولیدات مهمی را جایگزین سوخت های فسیلی کرده است چرا که در این کشورها، توانسته اند با ارتقای سطح آگاهی شهروندان، صنعتی مهم و ثروت آفرین به وجود بیاورند و به جایگاه شهروندان در مدیریت بهینه و مناسب پسماندهای زیادی بدهند.

ترویج فرهنگ تفکیک زباله و پسماند از خانه در میان شهروندان، شرایط بسیار خوبی برای توسعه صنعت پسماند و بازیافت موادی که می توان آن ها را دور نریخت، به وجود خواهد آورد، چنین فرهنگی نیاز به آموزش و البته فراهم سازی بستر و زیرساختهای مناسبی دارد تا بتوان از هدر دادن سرمایه های عظیم ملی جلوگیری کرد.

در این کشورهای توسعه یافته، علاوه بر آموزش و فرهنگ سازی میان شهروندان، در زمینه طرح های پژوهشی و ارائه ایده های علمی و خلاقانه و به کار گیری روش های دانش بنیان در تبدیل زباله به ثروت نیز موفق بوده اند.

با توجه به اینکه مدیریت شهری، عهده دار جمع آوری و ساماندهی پسماند است، می توان به گونه سیاست گذاری و سرمایه گذاری کرد که پسماند و زباله های تولید شده، باری بر دوش مدیریت شهری نباشد و بالعکس، آن را به ثروتی با ارزش تبدیل کنیم که درآمد حاصل از منابع و ذخایر پسماند به سمت و سوی توسعه و آبادانی شهرها و تامین نیازهای مهم در مدیریت شهری برود.

افزایش زباله و پسماند، یکی از دغدغه های جدی جامعه ای اجتماعی و زیست محیطی است که می تواند همچون تیغی دو لبه، هم اقتصادی و ارزشمند و هم زیان بار و تاوان دهنده باشد. در این میان، مدیریت پسماندهای خانگی و شهری خود یک سرمایه گذاری عظیمی است که می توان با استفاده از دانش روز و تکنولوژی های پیشرفته، موفق به تولید ثروت شد.

با توجه به اینکه در محیط شهری با انواع پسماندهای خانگی، صنعتی، پزشکی، کشاورزی و ساختمانی مواجه هستیم، برای مدیریت مناسب هر یک از این نوع پسماندها و یا بازیافت، به یک برنامه ریزی جامع و مجزایی نیاز است. بر اساس آماری در رابطه با پسماندهای عادی و خانگی که قابلیت بازیافت را دارند، ۳۵ درصد از پسماندها خشک و ۶۵ درصد نیز تر است که اگر بتوان انواع کاغذ، پلاستیک، شیشه و فلز را از پسماندهای تر که عمدتا مواد غذایی را تشکیل می دهد، جدا کرد بیش از ۸۰ درصد از پسماند به چرخه بازیافت و ثروت آفرینی هدایت می شود. در حالی که در کشور به طور متوسط فقط ۲۰ درصد از پسماندها بازیافت می شود و این میزان نمی تواند حتی تامین کننده هزینه های کلان در جمع آوری زباله از سطح شهر باشد.

وقتی پسماندهای خشک و تر به درستی تفکیک می شود برای بازیافت هر یک می توان هزینه های کمتری متحمل شد به ویژه اینکه بر اساس پژوهشهای موجود در این عرصه مهم بیش از ۶۰ درصد از زباله های تر نیز قابلیت تبدیل به کمپوست و انرژی های جایگزین را دارد.

وقتی روزانه با میلیون ها تن تولید انواع پسماند و زباله مواجه هستیم، در واقع باید باور کنیم که با میلیاردها تومان درآمدهای غیر نقتی سر و کار داریم که نیاز به سرمایه گذاری صحیح، فرهنگ سازی و الگوی مدیریتی مناسبی دارد که می تواند به تولید ثروت منتهی شود.

اما متاسفانه گاهی چنین فرآیندی به دلیل عدم فرهنگ سازی در میان شهروندان و فقدان آموزش، تحقق نمی یابد و نه تنها از تولید پسماند و زباله به ثروت آفرینی نمی رسیم، بلکه به دلیل عدم آگاهی و یا فقدان مدیریت مناسب وجود برخی از پسماندهای خطرناک نیز آسیبی جدی به محیط زیست و سلامت جامعه وارد می کند و هزینه های کلان و مضاعف تری را در مدیریت شهری رقم می زند.

بدون مشارکت های اجتماعی و حضور جدی شهروندان در مسیر تفکیک و بازیافت پسماند نمی توان هزینه ها را به درستی کاهش داد و یا به صرفه اقتصادی دست یافت، از طرف دیگر به دلیل هزینه های سنگین در دفع پسماند در کشور نیز نمی توان نسبت به بازیافت مواد بی توجه بود و ارزش دوریختنی ها را نادیده گرفت.

مدیریت شهری و شهرداری ها در سالهای اخیر سرمایه گذاری های ارزشمندی را بر روی فرهنگ سازی و ایجاد فرهنگ شهروندی در رابطه با موضوعات مهم و راهبردی انجام داده اند و به جریان سازی پرداخته اند، فقط مساله مهم و کلیدی تفکیک زباله از مبدأ جزء مهمی از آموزش ها در چارچوب وظایف شهروندی و جلب مشارکت های حداکثری شهروندان است.

تفکیک و بازیافت مواد به ظاهر دور ریختنی دارای اهمیت زیست محیطی، بهداشتی و اقتصادی است و باید جامعه را به چنین سطحی از باور و آموزش برسانیم تا بتوان در مدیریت بهینه پسماند از مشارکت شهروندان به بهترین نحو استفاده کرد و به فناوری پاک در ثروت آفرینی دست یافت و بخش عمده ای از دغدغه های بهداشتی و زیست محیطی را نیز رفع کرد.

جمع آوری، حمل و نقل و دفع پسماند، بخش عمده ای از هزینه های مدیریت شهری را در برمی گیرد که گاهی چنین هزینه های هنگفتی، فرصت سرمایه گذاری و تحول آفرینی را در اجرای پروژه های مهم و راهبردی در توسعه و عمران شهری می گیرد.

از سوی دیگر، نگرانی هایی را در ارتباط با حفظ سلامت شهروندان و صیانت از محیط زیست در روند رفع پسماند به وجود می آورد، حال آن که پسماندها تا زمانی که به درستی تفکیک نشوند، پسماندهای جدی و خطرناکی برای سلامت شهروندان و حفظ محیط زیست دارند اما با دوراندیشی و آموزش در مسیر تفکیک و جداسازی پسماند در بین شهروندان، می توان از گزند آلاینده ها و خطراتی که به همراه دارند در امان ماند، عدم توجه به بازیافت بهینه پسماند و وجود مشکلاتی در رفع مناسب زباله ها، آلودگی آب، خاک، محیط، افزایش حشرات و جوندگان را نیز به دنبال دارد.

سازمان مدیریت پسماند در بدنه شهرداری ها و مدیریت شهری، رسالت مهمی در به کار گیری شیوه های مناسب و بهره ور در مدیریت بهینه پسماند دارد تا با روند صحیح جداسازی و هدایت آن به سمت واحدهای تبدیلی و بازیافت، به توسعه پایدار و تولید ثروت دست یافت.

در این میان، روش هایی مهم در تفکیک زباله از مبداء وجود دارد که آموزش، جلب مشارکت شهروندان، ایجاد انگیزه در تحویل پسماندهای جداشده، جذب سرمایه گذاری های خصوصی ساماندهی دوره گردها و جلوگیری از خرید و فروش خارج از چارچوب مقررات و احداث کارخانجات پیشرفته سهم مهمی در مدیریت پسماند خواهد داشت.

مدیریت مطلوب خدمات شهری، زمانی معنا و مفهوم پیدا می کند که در تصمیم گیری ها و سیاست گذاری هایی هیچ عنوان از کنار مشارکت شهروندان عبور نکنیم و آن ها را در مسئولیت های سنگین در مدیریت شهری سهیم سازیم، در این مسیر باید تمهیدات مدیریتی به سمت آموزش، اطلاع رسانی و فرهنگ سازی منتهی شود و با استفاده از قدرت نفوذ رسانه ها به ارتقای فرهنگ تفکیک زباله از مبدأ و صیانت از سرمایه های ملی بپردازیم.

با توجه به اهمیت آموزش از سنین پایه، باید فرهنگ سازی و آموزش از مهدکودک ها و مدارس آغاز شود و با تعامل فرهنگی میان شهرداری و آموزش و پرورش، کودکان را با اهمیت و نقش مهم تفکیک پسماند آشنا کرد و ظرفیت های مناسبی را در طرح تفکیک زباله از مبداء به کار گرفت. در این رابطه، تحصیل بیش از ۲۵۵ هزار دانش آموز در قم و وجود جمعیت ۶۴ درصدی دانش آموزان در مقاطع ابتدایی در واقع ظرفیت مهمی در آموزش به شمار می رود تا جایی که اگر هر دانش آموز در قم‌وزاده چند قطعه پسماند را جداسازی کند رقمی میلیاردی را برای مدیریت شهری، رقم خواهد زد.

قطعا با طراحی مخازن ویژه برای تفکیک پسماند و ارائه آموزش های لازم و از همه مهم ترفرهنگ سازی می توان، به ثروتی ارزشمند در صنعت پسماند در مسیر توسعه پایدار قدم های مهمی برداشت.

در شهرداری قم برنامه ریزی های مهمی در ایجاد کارخانه ای مدرن و پیشرفته در بازیافت پسماند و تولید مواد آلی از پسماندهای تر ایجاد شده است که می تواند با فرآوری پسماندهای شهری روزانه بیش از ۳۰۰ تن زباله را بازیافت کند البته با توجه به تولید روزانه ۷۰۰ تن زباله معادل ۳۵۰ کامیون در قم هنوز راهی سخت و دشوار تا تفکیک جامع زباله ها و بازیافت بهینه آن وجود دارد که اگر اشکالات و کاستی ها در جمع آوری زباله از درب منازل به درستی رفع شود راه زیادی تا ثروت آفرینی باقی نخواهد ماند هر چند در حال حاضر تنها ۱۲ درصد از پسماندها در قم به مرحله بازیافت و تولید ثروت می رسند.

در این میان، تعیین مشوق های اجتماعی و اقتصادی برای شهروندان می تواند آنها را در جهت تفکیک صحیح زباله و تحویل به موقع آن ترغیب کند هر چند به نظر می رسد هنوز در قم خانواده ها به ضرورت تفکیک زباله از مبداء پی نبرده اند و در این باره نتوانسته ایم اعتماد شهروندان را به خوبی جلب کرده و خلاء های موجود را در تفکیک زباله های خشک و تر و جمع آوری صحیح پسماند از میان ببریم.

از سوی دیگر ساماندهی دوره گردها در قم توسط مدیریت شهری و انتقال صحیح پسماندهای با ارزش با مشارکت این فعالان اقتصادی در سطح شهر نیز رویکردی مناسب و ارزشمند در مدیریت بهینه پسماند است و پسماندها می توانند با شیوه هایی ساده به چرخه اقتصادی کشور بازگردند و در شرایط فعلی منبعی مهم در تولید ثروت به شمار روند اما تا زمانی که نگرش ها و باورها را به سمت ارزش گذاری بر روی پسماند، تغییر ندهیم از تحول و توسعه در این بخش بازمی مانیم.

البته شانه خالی کردن برخی از دستگاههای اجرایی و نهادها از بار مسئولیت در مدیریت بهینه پسماند نیز یکی از خلاء ها و آسیب های جدی است که اگر به همین روال تداوم داشته باشد با انبوهی از مشکلات در دفع زباله و بازیافت پسماند در مدیریت شهری و در نهایت تحمیل بار مالی سنگین در هزینه کرد هامواجه می شویم.

ج/۹۸۰۹۰۳۵۵